

Saksnr: 2020/36937-6
Saksbehandlar: Jan Heggheim/Thorbjørn Aarehun

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Vestlandsrådet		25.06.2020

Ekspertgruppe for næringsutvikling på Vestlandet

Forslag til vedtak

1. Vestlandsrådet går ikkje inn for å opprette ei ekspertutval for utarbeiding av overordna næringsstrategi for Vestlandet, slik det tidlegare var omtalt i uttale, vedteken i møte, 20.mai 2020.
2. Vestlandsrådet ber fylkesrådmannen legge fram eit alternativ opplegg for arbeid med overordna næringsstrategi for Vestlandet på neste møte i Vestlandsrådet.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

På møte i Vestlandsrådet, 20.mai 2020, vart det som ein del av ein uttale om behov for særskilte krisetiltak inn mot det sårbare eksportretta næringslivet på Vestlandet, lagt opp til å sette av ressursar til eit ekspertutval for å utgreie mål, strategiar og tiltak for å skape ny vekst på Vestlandet.

Delar av den vedtekne uttalen vedtaket, Vestlandsrådet, 20. mai 2020;

«Vestlandsrådet vil sette av ressursar til eit ekspertutval for å greie ut mål, strategiar og tiltak for å skape ny vekst på Vestlandet. Gjennom eit slikt utval vil Vestlandsrådet mobilisere bransjar, organisasjonar, etatar, kommunar osv, for å avklare retning og tiltak i det vidare omstillingsarbeidet for deler av næringslivet på Vestlandet. Siktemålet er å legge fram forslag til slike strategiar og tiltak for omstilling i løpet av våren 2021. Vestlandsrådet ventar statleg medverknad i prosessen og i gjennomføring av tiltak. Denne prosessen vil vere eit grunnlag for at regjeringa og Stortinget etter kvart kan innføre nye målretta tiltakspakkar for å vidareføre verdiskapinga i det nasjonalt viktige eksportretta næringslivet på Vestlandet. Vestlandsrådet varslar med dette om behov for nasjonal støtte til å utvikle tiltak og verkemiddel som raskt kan stimulere aktiviteten i eksportbedriftene med tanke på nye marknader og nye produkt. Innsatsen må rettast mot marknader og produkt som har stort potensial, der produkta kan framstillast og distribuerast på ein berekraftig måte. Dette er ei omstilling utan sidestykke i norsk næringsliv, og som vil krevje ytterlegare nasjonal og regional innsats i tida framover.»

Også på Vestlandskonferansen i Bergen, 03.mars 2020, med hovudetittel «Det Største Skiftet», vart det etterlyst overordna strategiar og tiltak for korleis næringslivet på Vestlandet kan utviklast for å møte framtidens krav og forventningar til meir berekraftig vekst og verdiskaping. Store deler av næringslivet på Vestlandet har ein felles struktur med likt ressursgrunnlag, opererer innanfor felles utfordringar og rammevilkår, og er underlagt same krav og forventningar til meir berekraftig vekst og verdiskaping.

Fylkesrådmannen legg med dette fram ei sak om overordna mandat, samansetjing, samt kostnader og finansiering av det vidare arbeidet med oppretting av eit ekspertutval for ein framtidig overordna næringsstrategi for Vestlandet.

Kvifor eit ekspertutval?

På dei aller fleste områder for regional utvikling utarbeider fylkesadministrasjonen forslag til strategi - og tiltaksplanar. Kvifor er det så aktuelt å sette dette arbeidet ut til eit ekspertutval? Fylkesrådmannen ser for seg fleire sider ved eit ekspertutval som kan tilføre meirverdi til eit slikt utviklingsarbeid;

- Sikre Vestlandsrådet ein meir synleg og tydeleg rolle i overordna arbeid med framtidig næringsutvikling på Vestlandet.
- Sikre nødvendig fagleg forankring og legitimitet for mulige strategiar og tiltak på tvers av fylkesgrensene.
- Bidra til større grad av merksemd og mobilisering både under og etter utgreiingsarbeidet.
- Bidra til auka interesse for aktuelle strategiar og tiltak hos nasjonale styresmakter.

Overordna mandat for eit ekspertutval

Mandatet for eit muleg ekspertutval må omhandle tematisk avgrensing, framdrift og medverknad i utgreiingsarbeidet.

Tematisk avgrensing

Utvalet bør analysere, drøfte og utarbeide konkrete innspel til overordna strategiar og tiltak som kan understøtte eksisterande felles næringsstruktur på Vestlandet, samt knoppskyting og overgang til nye berekraftige næringar, på følgjande områder:

- Fornybar energiproduksjon
- Olje-, gass- og leverandørindustrien
- Marine og maritime næringar
- Prosessindustri

Staten har råderett over nasjonale rammevilkår og verkemiddel med betydning for næringslivet og fylkeskommunane har ansvar for det regionale verkemiddelapparatet. Tiltaka bør derfor vere sortert i to kategoriar:

1. Tiltak fylkeskommunane kan gjennomføre på eiga hand i samarbeid med næringsaktørar
2. Tiltak der næringslivet er avhengig av statlege verkemiddel og vedtak.

Strategiar og tiltak kan vere investeringsprosjekt direkte retta mot auka etterspurnad og aktivitet i næringslivet, finansielle rammevilkår, forskning og utvikling, kompetanseutvikling, merkevarebygging mm.

Framdrift

Utvalet bør ha som siktemål å overlevere rapport med forslag til strategiar og tiltak innan 1. april 2021.

Medverknad og politisk prosess

Med grunnlag i den tematiske avgrensinga for arbeidet, bør utvalet stå fritt til å møte dei som kan bidra med relevante synspunkt og kunnskap inn i utgreiingsarbeidet.

Vidare vil det kunne bli aktuelt å vurdere å legge ekspertutvalet sitt arbeid ut på open høyring, i forkant av den politiske handsaminga av utgreiingsarbeidet i dei tre fylkeskommunane på Vestlandet.

Medlemer i ekspertutvalet

Eit eventuelt ekspertutval bør vere samansett av medlemmer som representerer betydeleg fagleg tyngde og integritet innanfor næringar og bransjar, - finans- og økonomiområdet, - miljøteknologi, samt innsikt i statlege rammevilkår og regionalt verkemiddelapparat for næringsutvikling.

Fylkesrådmannen ser for seg at følgjande aktørar bør vere representert i utvalet;

- Relevante bransjeorganisasjonar
- Næringsklynger
- Forskings- og utviklingsmiljø
- Miljøorganisasjonar

Ekspertutvalet bør vere samansett og leiast slik at det bidreg til å synleggjere og styrke Vestlandsrådet sin rolle i arbeidet med overordna næringsutvikling på Vestlandet, sikre nødvendig legitimitet og oppslutning blant næringslivsaktørar og andre interessentar på heile Vestlandet, og ikkje minst at utvalet også vert oppfatta som ein kunnskapsleverandør til nasjonale beslutningsprosessar med betydning for framtidig næringsutvikling på Vestlandet.

Kostnader og finansiering

Så langt er det stor uvisse om kostnadene med oppretting av eit ekspertutval for utforming av overordna strategiar og tiltak for næringsutvikling på Vestlandet. Det vil likevel kunne settast opp grove estimat for enkeltdeler i kostnadsbildet;

Honorar utvalsmedlemmer	kr 250 000
Reise- og opphaldskostnader	kr 100 000
Analysearbeid, innkjøp	kr 1 200 000
Løn utvalssekretær	kr 800 000
Diverse	kr 150 000
Totalt	kr 2 500 000

Vidare arbeid med oppstart og gjennomføring

Fylkesrådmannen vil understreke at Vestlandsrådet nok ikkje har budsjett til å fullfinansiere igangsetting av eit ekspertutval og tilhøyrande utgreiingsarbeid slik det er lagt opp til.

Vestlandsrådet vil i beste fall kunne finansiere opp mot kr 800.000,- av kostnadene med eit ekspertutval. Dersom Vestlandsrådet skal gå vidare med dette, må det sikrast medfinansiering i eit spleiselag mellom fylkeskommunane i Vestlandsrådet om det vidare arbeidet.

Fylkesrådmannen vil ikkje føreslå at det vert sett av ytterlegare midlar i fylkeskommunane til eit ekspertutval for eit overordna arbeid med strategiar og tiltak for næringsutvikling på Vestlandet. Dersom Vestlandsrådet likevel vel å gå vidare med eit ekspertutval, må dei respektive fylkeskommunane oppfordrast til å sette av ei lik økonomisk ramme i eit spleiselag, som Vestlandsrådet kan disponere til oppstart og gjennomføring av arbeidet i ekspertutvalet.

Alternativt opplegg med eigne ressursar

Fylkesrådmannen vil på første møte i haust komme tilbake til Vestlandsrådet, med forslag til eit alternativ opplegg for arbeidet med ein overordna næringsstrategi for Vestlandet. Dersom det framleis er aktuelt å nedsette eit ekspertutval for dette arbeidet, vil fylkesrådmannen komme tilbake til Vestlandsrådet med forslag til medlemer, samt fullstendig og konkretisert mandat for ekspertutvalet.